

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemaníkovej a členiek senátu Mgr. Ľubomíry Kúdelovej a JUDr. Evy Hudobovej v právnej veci žalobcu: **S., a.s., U., Ž.**, proti žalovanému: **L., s.r.o., Č., K.**, **o zaplatenie 3.266.343,66 Sk s prísl.**, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v K. č.k. 3 Cb/142/1999-46 zo dňa 30. júla 2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v K. č.k. 3 Cb/142/1999-46 zo dňa 30. júla 2007 **m e n í** tak, že žalovaný **j e p o v i n n ý** zaplatiť žalobcovi 3.266.343,66 Sk a 130.652,- Sk trovy prvostupňového konania.

Žalovaný **j e p o v i n n ý** zaplatiť žalobcovi trovy odvolacieho konania 242.175,- Sk na účet jeho právneho zástupcu.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v K. rozsudkom č.k. 3 Cb/142/1999-46 zo dňa 30. júla 2007 rozhodol tak, že žalobu zamietol a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému trovy konania vo výške 195.978,- Sk.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobca žiadal súd, aby zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 3.266.343,66 Sk na základe zmluvy o odkúpení pohľadávky zo dňa 20.8.1998 a zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 3.9.1998, z ktorých zmlúv bola zaplatená suma 1.300.000,- Sk a nezaplatený zostatok predstavuje žalovanú sumu.

Z vykonaného dokazovania zistil, že účastníci sporu uzavreli zmluvu o odkúpení pohľadávky podľa § 524 Občianskeho zákonníka, podľa ktorej postupca postupuje svoju pohľadávku a.s. M. so sídlom H. vo výške 2.356.078,- Sk za úplatu 100% pohľadávky bez DPH a že dohodnuté boli dve splátky a to 1.200.000,- Sk do 17.8.1998 a 1.156.078,- Sk do 24.8.1998. Citoval článok 7 zmluvy, podľa ktorého v prípade, že postupník nedodrží splátky podľa tejto zmluvy odkúpenú pohľadávku, postupník bezodkladne dokumentačne vráti späť postupcovi. Z listu zo dňa 2.12.1998 zistil, že žalovaný s odvolaním sa na znenie zmluvy o odkúpení pohľadávky, vrátil žalobcovi odkúpenú pohľadávku a že zmluvy vrátil späť z dôvodu nesplácania pohľadávok a vyhlásenia konkurzu na M.. Citoval ustanovenia § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého právne úkony treba vykladať nielen podľa ich jazykového vyjadrenia, ale najmä tiež podľa vôle toho, kto právny úkon urobil, ak táto vôľa nie je v rozpore s jazykovým prejavom. Z jazykového vyjadrenia tak ako bolo dohodnuté v zmluve podľa súdu vyplýva, že účastníci sa dohodli, na návrh žalobcu, že pri nedodržaní splátok žalovaný vráti späť žalobcovi postúpené pohľadávky, čo žalovaný aj urobil. Uviedol, že žalovaný postupoval podľa dohody v zmluve a jeho list zo dňa 2.12.1998 nie je odstúpením od zmluvy, ale naplnením zmluvnej dohody. Z dôvodu, že žalovaný postupoval podľa dohody v zmluve a postúpenú pohľadávku vrátil späť žalobcovi, konštatoval, že žalobca nemá právo na vymáhanie úplaty za postúpenú pohľadávku, vzhľadom na ktorý dôvod žalobu zamietol.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému žalovanému priznal náhradu trov pozostávajúcich zo súdneho poplatku za podaný odpor vo výške 195.978,- Sk.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote sa odvolal žalobca podaním doručeným súdu dňa 13.9.2007. Rozhodnutie označil za nesprávne z dôvodu, že nie je možné, aby na základe zmluvného textu v prípade, že postupník, to jest odporca, nedodrží splátky podľa tejto zmluvy, odkúpenú pohľadávku postupník bezodkladne dokumentačne vráti späť postupcovi a formou následného vykonania fyzického vrátenia listín týkajúcich sa pohľadávok, ktoré sú predmetom sporu, došlo ku zmene majiteľa pohľadávok a to ani na základe aplikácie § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Citovaný text označil za taký, ktorý nemá sématicky význam a je bezobsažný a ako taký nemá právny dôsledok. Výklad súdu v tomto smere žalobca označil za svojvoľný, ktorý nevychádza z preukázaného stavu, ale svojvoľne predpokladá dohodu tak akoby zodpovedala jeho predstavám. Aplikácia ustanovenia § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nemôže podľa žalobcu nahrádzať vôľu strán. Namietal, že nie je možné meniť subjekt majetkových práv a to ani na základe dohody, na základe čoho list žalovaného zo dňa 2.12.1998 označil za taký, ktorý je bez právneho významu. S odkazom na Občiansky zákonník, ktorý kogentne predpisuje spôsob, akým môže dôjsť k zmene osoby, či už na strane veriteľa, alebo dlžníka, pokiaľ mal žalovaný v úmysle ukončiť právny vzťah zo zmluvy o postúpení pohľadávok, mal podľa žalobcu postupovať zákonným postupom v súlade s ustanovením § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka, ale že k ničomu takému nedošlo. Podľa žalobcu, pokiaľ mal žalovaný v úmysle postupovať v súlade s touto zmluvou, mal žalobcovi bezodkladne potom ako sa prvý-krát dostal do omeškania s plnením svojich záväzkov podľa zmlúv, čo bolo pri prvej zmluve 31.9.1998 a pri druhej 31.10.1998, vrátiť zmluvy. Bezodkladne po márnom uplynutí týchto lehôt žalovaný tak neurobil, ale až o dva mesiace a pol či nie je možné považovať za bezodkladne. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a jeho návrhu v celom rozsahu vyhovel.

K odvolaniu žalobcu, žalovaný zaujal stanovisko listom doručeným súdu 1.10.2007. Za najdôležitejšiu skutočnosť označil, že nie on, ale žalovaný navrhol možnosť odstúpenia od zmluvy v článku 7, bez ktorého ustanovenia by žalovaný ani zmluvy o postúpení neuzavrel. Bola to možnosť navrhnutá žalobcom a s odkazom na § 35 ods. 3 Občianskeho zákonníka uviedol, že chrániť sa má pritom

dobromyseľnosť tohto účastníka, ktorému je právny úkon určený. Podľa žalovaného, žalovaný neurobil nič, čo by dohodnuté nebolo. Podľa žalovaného žalobca je podnikateľ, ktorý má právne oddelenie a podľa žalovaného je nemysliteľné, aby žalovaný teraz doplácал na to, že žalobcom dohodnutý článok zmluvy by mal byť bezobsažný. Žalovanému bolo jasné, že pokiaľ M. nezaplatí za elektrickú energiu, žalobca jej dodávku preruší a výroba bude zastavená, čo znamená pri chemickej výrobe likvidáciu podniku. Žalovaný z tohto dôvodu odsúhlasil postúpenie pohľadávok. Žalovaný namieta, že išlo len o púhe vrátenie dokumentácie nakoľko, uvedenú terminológiu použil i len kvôli doslovnému kopírovaniu dohodnutého čl. 7 zmluvy, ale v skutočnosti musí byť každému jasné, že išlo o odstúpenie od zmluvy. K námietke žalobcu ohľadne výkladu slova bezodkladne žalovaný uviedol, že žalobca si bol vedomý, že žalovaný môže splácať len na základe realizácie vyexpedovaného tovaru firmou M. a nebolo dohodnuté, čo je bezodkladne vrátenie. Poukázal, že ani 1.300.000,- Sk, čo L., zaplatil Stredoslovenským energetickým závozom, š.p., nebolo do 2.12.1998 krytých vyexpedovaným tovarom. Navrhol napadnuté rozhodnutie potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal vec podľa ustanovenia § 212 ods. 1 O.s.p., § 214 ods. 1 O.s.p. na pojednávaní zvolanom na deň 18.3.2008 za neúčasti žalovaného, ktorému bolo predvolanie na pojednávanie riadne doručené v spojení s ustanovením § 101 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu vyhovel.

Predmetom odvolacieho konania je posúdiť správnosť prvostupňového rozhodnutia, ktorým zamietol žalobu o zaplatenie 3.266.343,66 Sk ako právo na zaplatenie za pohľadávky, ktoré boli na základe zmluvy o odkúpení a zmluvy o postúpení na žalovaného postúpené. Fakt, že došlo medzi účastníkmi k uzavretiu zmluvy o odkúpení pohľadávky a postúpení pohľadávky medzi účastníkmi sporný nie je. Sporný je fakt, či žalovaný je, alebo nie je, za odkúpenú a postúpenú pohľadávku žalobcovi dlžný.

Základnou otázkou pre posúdenie správnosti napadnutého rozhodnutia je, či konajúci súd dospel k správneému záveru, keď konštatoval, že žalovaný nie je žalobcovi dlžný, nakoľko postupoval v súlade s dohodou uzavretou medzi účastníkmi, keď postúpenú a odkúpenú pohľadávku žalobcovi – postupcovi vrátil späť.

Žalobca v odvolaní, ako aj na pojednávaní namietal správnosť takto vysloveného právneho záveru, že vrátením pohľadávky nedochádza k zmene majiteľa pohľadávky ako veriteľa a k zmene dlžníka. Namietal, že pohľadávka nie je vecou, ktorú nie je možné vrátiť odovzdaním. Z obsahu zmlúv o odkúpení a postúpení pohľadávky uzavretých medzi žalobcom ako postupcom a žalovaným ako postupníkom, je zrejmé, že pri jej dojednaní sa zmluvné strany riadili Občianskym zákonníkom, z ktorého ustanovenia § 524 pojednávajúcom o postúpení pohľadávky vyplýva, že veriteľ môže svoju pohľadávku aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému. Z citovaného ustanovenia jednoznačne vyplýva, že ide o právo veriteľa postúpiť pohľadávku a nie o právo dlžníka. Z uvedeného dôvodu námietka žalovaného, že listom zo dňa 2.12.1998, podľa neho išlo o postúpenie pohľadávky, odvolací súd označil za právne irelevantnú, nakoľko obsah listu nie je postúpením pohľadávky podľa § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka a taktiež nejde o právo vyplývajúce pre dlžníka pohľadávku postúpiť.

Druhou podstatnou otázkou je, či možno riadne postúpenú pohľadávku vrátiť listom späť, i keď sa zmluvné strany na takomto postupe dohodli. Pojem vrátenie pohľadávky Občiansky zákonník, ani iný právny predpis nepozná. Odvolací súd sa stotožnil s vysloveným právnym názorom žalobcu, že nie je možné meniť postavenie dlžníka vo vzťahu k veriteľovi formou vrátenia pohľadávky, i keď sa zmluvné strany na takomto postupe v zmluve dohodli. Takéto ujednanie je v rozpore so zákonom, nakoľko žiadne právne ustanovenie nezakladá možnosť riadne písomnou zmluvou o postúpení pohľadávky postúpenú pohľadávku vrátiť. Odvolací súd sa stotožnil s tvrdením žalobcu, že toto ujednanie zakotvené v článku 7 zmluvy o odkúpení pohľadávky zo dňa 20.8.1998 a v článku VI. zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 3.9.1998 je neplatný právny úkon s odkazom na § 39 Občianskeho zákonníka,

nakoľko jeho obsah a účel odporuje zákonu a zákon obchádza. Tvrdenie žalovaného, že ide o znenie obsahu článkov navrhnutých samotným žalobcom, ktoré žalobca nepoprel ani nepotvrdil, je pre posúdenie platnosti predmetných článkov s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka právne bezvýznamné. S námietkou žalobcu, ohľadne výkladu pojmu bezodkladnosti, sa odvolací súd vzhľadom na posúdenie obsahu dohody, podľa ktorej žalovaný predmetné pohľadávky listom zo dňa 2.12.1998 vrátil späť, nepovažoval za potrebné zaoberať. Z predložených dôkazov žalovaný je dlžníkom pohľadávok voči veriteľovi, a preto nárok žalobcu na zaplatenie pohľadávok v žalovanej sume, je právne dôvodný.

Na základe takto posúdeného skutkového a právneho stavu Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok v zmysle ustanovenia § 220 ods. 1 O.s.p. zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel.

O náhrade trov prvostupňového konania rozhodol podľa ustanovenia § 224 ods. 2 v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov vo výške 130.652,- Sk súdneho poplatku za podanie žaloby.

Trovy v odvolacom konaní odvolací súd priznal s odkazom na § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. úspešnému žalobcovi vo výške 242.175,- Sk na účet jeho právneho zástupcu, pozostávajúce zo súdneho poplatku za podané odvolanie vo výške 195.978,- Sk a dva úkony právnej pomoci (á 19.250,- Sk).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 18. marca 2008

JUDr. Jana Zemaníková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: